

Voorbeeld casus mondeling college-examen

Examenvak en niveau	economie vwo
Naam kandidaat	
Examenummer	
Examencommissie	
Datum	
Vorbereidingstijd	20 minuten
Titel voorbereidingsopdracht	Loon stijgt, maar dat betaalt werknemer vooral zelf

Instructie

Bestudeer bijgevoegde voorbereidingsopdracht. Uw mondeling examen begint straks met een gesprek over deze casus.

Ter voorbereiding op uw examen kunt u:

- de inhoud van de casus kort samenvatten;
- nagaan bij welke onderwerpen, die u voor economie heeft bestudeerd, de casus aansluit;
- de vakspecifieke begrippen die u tegenkomt omcirkelen en zorgen dat u de betekenis van deze begrippen kunt geven;
- als er vragen onder de casus staan, deze voor uzelf beantwoorden.

Hulpmiddelen

Bij deze voorbereidingsopdracht mag u gebruik maken van:

- een woordenboek

Het is toegestaan op de voorbereidingsopdracht aantekeningen te maken.

Aan het eind van de voorbereidingstijd haalt een van de examinatoren u op.

Bron: Trouw 3 april 2015

Loon stijgt, maar dat betaalt werknemer vooral zelf

Bedrijven betalen minder premie voor WW en pensioen. Ingewilligde looneisen en nul procent inflatie helpen mee.

Er is iets merkwaardigs aan de hand met de grafiek over de loonstijgingen die het Centraal Bureau voor de Statistiek gisteren liet zien. Werkgevers betalen per medewerker nauwelijks meer aan loonkosten terwijl de salarissen de afgelopen drie maanden ruim 1 procent stegen. Is dat goed nieuws voor de werknemer, of voor de baas?

Voor de baas, zo lijkt op het eerste gezicht. Nederlandse werkgevers klagen al jaren hun nood over de grote 'wig'; het verschil tussen de loonkosten en het bedrag op de loonstrookjes. Dit verschil krimpt omdat bedrijven minder premie betalen voor WW en pensioen. De premie die werkgevers in de pensioenpotten stortten, is zogeheten uitgesteld loon. Een deel van dat uitgestelde loon wordt naar voren gehaald: premie voor later wordt loon voor nu. Zo bezien zijn het de werknemers die hun eigen loonstijging betalen.

"Het is vestzak broekzak", zegt hoogleraar arbeidsverhoudingen aan de Universiteit van Amsterdam Paul de Beer. Toch kunnen ook werknemers tevreden naar de grafiek kijken. De loonsverhoging is niet alleen het resultaat van verschuivingen, maar ook van de looneisen bij cao-onderhandelingen. Daarnaast schuurt de inflatie de afgelopen maanden tegen het nulpunt waardoor de 1,2 procent verhoging echt in de portemonnee van de consument belandt.

Een opsteker, want met koopkracht is het al jaren behelpen. Bedrijven verdienen goed, maar het probleem is dat zij vooral sparen. Liefst 10 procent van het bruto binnenlands product zit in de kassen van ondernemingen.

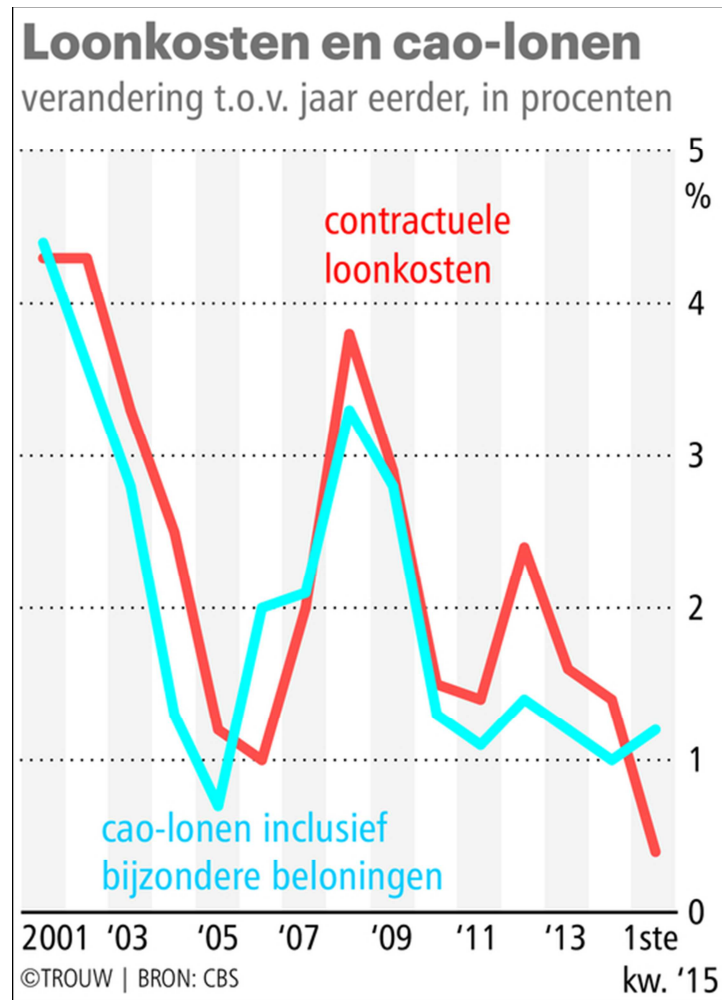
Dat roept de vraag op of werknemers tevreden moeten zijn met de huidige 1,2 procent stijging. De Beer ziet zeker ruimte voor hogere looneisen, zeker omdat de loonkosten nauwelijks stijgen. "Maar je moet het wel per sector of bedrijf bekijken. Neem V&D. Al is loonsverlaging misschien niet de oplossing, het is ook geen bedrijf waar je nu gaat praten over hogere lonen."

De Beer is behalve hoogleraar arbeidsverhoudingen ook directeur van De Burcht, het Wetenschappelijk Bureau voor de Vakbeweging dat binnenkort een studie start naar 'de optimale loonontwikkeling'. "Daarin stellen we ook de vraag of een einde aan het tijdperk van loonmatiging gewenst is."

Het definitieve einde kondigt De Beer nog niet aan, wel wil hij af van de vanzelfsprekendheid waarmee in Nederland wordt gematigd. "Toen Nederland in 1982 begon met loonmatiging onderscheidden we ons van andere landen. Dat leverde

concurrentievoordeel op. De afgelopen vijftien jaar matigen veel andere Europese landen de lonen ook. Duitsland gaat daarin nog verder dan Nederland.

"Het concurrentievoordeel is verdwenen en landen moeten oppassen dat ze niet tegen elkaar op matigen, anders kunnen ze terechtkomen in een loondaling."

Richtlijn mogelijke vragen:

Niet alle vragen hoeven in het examen aan de orde te komen en er kunnen ook andere vragen worden gesteld.

1. Hoe is de opbouw van de "wig"?
2. Verklaar het verschil in ontwikkeling tussen de lijn van de contractuele loonkosten en de lijn van de cao-lonen in het eerste kwartaal 2015.
3. Waar in het artikel is sprake van intertemporele ruil?